

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-63(6)/13/AnŁ

Warszawa, 4 października 2013 r.

DECYZJA DIH-1/59/2013

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), art. 1 ust. 3 i art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1219 z późn. zm.) oraz art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. Nr 116, poz. 975), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy FARMIO S.A. z siedzibą w Warszawie od decyzji Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Warszawie z dnia 26 lipca 2013 r. (nr akt: PO.830.123.2013.AB, Ż.8361.71.2013), którą wymierzono ww. przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 3000 zł (słownie: trzy tysiące złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu w okresie od [...] do [...] produktu w opakowaniach Jaja wiejskie BjoBjo, sprzedanego na podstawie 698 faktur, łącznej wartości 3.879.641,69 zł brutto,

utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

W dniach 3-22 kwietnia 2013 r. inspektorzy reprezentujący Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Warszawie – zwanego dalej również „*Mazowieckim WIIH*” – przeprowadzili kontrolę przedsiębiorcy FARMIO S.A. z siedzibą w Warszawie przy Rondzie ONZ 1, XX p – zwanego dalej również „*stroną*”.

W toku kontroli zakwestionowano prawidłowość oznakowania jaj z chowu klatkowego oznakowanych jako Jaja wiejskie BjoBjo, wprowadzonych do obrotu przez ww. przedsiębiorcę na podstawie 698 faktur w okresie od [...] do [...] wartości 3.879.641,69 zł brutto (dalej: „*Jaja wiejskie BjoBjo*”) z uwagi na elementy sugerujące ekologiczną metodę produkcji, podczas gdy produkt nie spełniał wymogów rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. U. UE L 189 z 20.07.2007, s. 1 z późn. zm.) – zwanego dalej „*rozporządzeniem nr 834/2007*”. Zastrzeżenia wzbudziło umieszczenie w oznakowaniu wyrazu „BjoBjo”, w którym litera „j” przedstawiona była jako znak graficzny ilustrujący zielony liść. Zastosowanie powyższej grafiki powodowało, że wyraz „BjoBjo” mógł być odczytany jako „BioBio”. Ww. znak został

użyty w oznakowaniu kilkakrotnie, w tym w głównym polu widzenia, czcionką wyróżniającą się na tle innych informacji.

Ustalono, że z dniem 4 kwietnia 2013 r. przedsiębiorca zakończył sprzedaż jaj oznakowanych jako „BjoBjo”.

Powyższe udokumentowano w Protokole kontroli z dnia 22 kwietnia 2013 r., nr akt Ż.8361.71.2013, wraz z załącznikami. Kontrolowany przedsiębiorca odmówił podpisania protokołu z powodu zastrzeżeń dotyczących zarzutu, że oznakowanie jaj sugeruje, że „inne jaja znajdujące się w obrocie – to produkty zawierające GMO”. Kontrolowany przekazał inspektorom wyjaśnienia w piśmie z dnia 18 kwietnia 2013 r. oraz uwagi do protokołu kontroli z dnia 22 kwietnia 2013 r. – w piśmie z dnia 25 kwietnia 2013 r.

Pismem z dnia 26 czerwca 2013 r. Mazowiecki WIIH zawiadomił stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975) – zwanej dalej „ustawą o rolnictwie ekologicznym”, z tytułu wprowadzenia do obrotu ww. Jaj wiejskich BjoBjo oznakowanych jako produkt rolnictwa ekologicznego, z naruszeniem art. 23 rozporządzenia nr 834/2007.

Strona wzięła czynny udział w postępowaniu administracyjnym przekazując organowi swoje stanowisko za pismem z dnia 5 lipca 2013 r. i wnosząc o umorzenie postępowania oraz odstąpienie od wymierzenia kary.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 26 lipca 2013 r. (nr akt: PO.830.123.2013.AB, Ż.8361.71.2013), Mazowiecki WIIH, na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) oraz art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c) ustawy o rolnictwie ekologicznym, wymierzył karę pieniężną w wysokości 3000 zł (słownie: trzy tysiące złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu ww. Jaj wiejskich BjoBjo oznakowanych terminem sugerującym ekologiczną metodę produkcji i niespełniających wymogów rozporządzenia nr 834/2007, co naruszało przepis art. 23 ust. 1 tego rozporządzenia. W decyzji na stronie 3, 4 i 5 Mazowiecki WIIH odniósł się do wyjaśnień oraz wniosków przedstawionych przez stronę w toku postępowania administracyjnego za pismem z dnia 5 lipca 2013 r.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2013 r. strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwanego dalej również „Prezesem UOKiK” – odwołanie od wymienionej decyzji Mazowieckiego WIIH. Strona zaskarżyła decyzję w całości zarzucając naruszenie przepisów:

- 1) art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) oraz art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c) ustawy o rolnictwie ekologicznym,
- 2) art. 11 Kpa poprzez nie wyjaśnienie zasadności przesłanek, którymi kierował się organ pierwszej instancji przy wydawaniu zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu strona podtrzymała swoje stanowisko i wyjaśnienia podane w piśmie z dnia 5 lipca 2013 r., w piśmie z dnia 18 kwietnia 2013 r. oraz w piśmie z dnia 25 kwietnia 2013 r. Stwierdziła, że decyzję o używaniu oznaczenia BjoBjo oparła na decyzji Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego UE (OHIM) w Alicante – dalej „OHIM”, który zarejestrował znak „BjoBjo” CTM 010641124 w charakterze słownego wspólnotowego znaku towarowego m.in. dla jaj, nie zastrzegając znaku wyłącznie dla produktów ekologicznych. W ocenie strony, wyrażenie „BjoBjo nie powinno być uznane za sugerujące, że produkt został

uzyskany zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej, ponieważ w żaden sposób nie odwołuje się do żywności ekologicznej zarówno w formie fonetycznej, graficznej, jak językowej. Wyrażenie „BjoBjo” jest nazwą fantazyjną i nazwą własną, zaś ustawa o rolnictwie ekologicznym nie penalizuje użycia ww. sformułowania. Strona wskazała również, że w języku polskim dla oznaczenia żywności ekologicznej używa się wyłącznie określenia „ekologiczna”; określenie „żywność biologiczna” jest dla przeciętnego konsumenta niezrozumiałe, a przymiotnik „biologiczne” nie stanowi w języku polskim zwyczajowego określnika dla żywności zdrowej, w tym ekologicznej. Strona przywołuje ponadto argumenty przemawiające jej zdaniem za uznaniem, że w przypadku ocenianego produktu nie nastąpiło wprowadzenie konsumenta w błąd. W ocenie odwołującej się, wymienione przesłanki, jak również okoliczność, że strona działała w dobrej wierze, przemawiały za odstąpieniem przez organ od wymierzenia kary pieniężnej. Strona podkreśliła też, że wymierzona jej kara pieniężna jest zbyt wysoka.

Stawiając powyższe zarzuty, strona wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i odstąpienie od wymierzenia kary.

Pismem z dnia 13 września 2013 r. Prezes UOKiK poinformował stronę, iż przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Produkcja ekologiczna jest ogólnym systemem zarządzania gospodarstwem i produkcji żywności. Podstawowe zasady produkcji ekologicznej obowiązujące na terenie Unii Europejskiej, w tym w Polsce, reguluje rozporządzenie nr 834/2007. Jego podstawowym celem jest zapewnienie trwałego rozwoju produkcji ekologicznej przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego, zagwarantowaniu uczciwej konkurencji, zapewnieniu zaufania konsumentów oraz ochronie ich interesów (art. 1 ust. 1). Ustanawia ono wspólne cele i zasady będące fundamentem przepisów wydanych na podstawie tego rozporządzenia w zakresie: a) wszystkich etapów produkcji, przygotowania i dystrybucji produktów rolnictwa ekologicznego oraz ich kontroli; b) stosowania na etykietach i w reklamach oznaczeń odnoszących się do produkcji ekologicznej.

Rozporządzenie nr 834/2007 stosuje się zarówno do przetworzonych, jak i nieprzetworzonych produktów rolnych, w tym do jaj kurzych, wprowadzonych na rynek lub takich, które mają być wprowadzone na rynek – art. 1 ust. 2 lit. a lub b tej regulacji.

Stosowanie terminów związanych z produkcją ekologiczną reguluje art. 23 (w tytule IV ZNAKOWANIE) rozporządzenia nr 834/2007.

Przepis art. 23 ust. 1 stanowi, że do celów rozporządzenia nr 834/2007 uznaje się, że produkt opatrzony jest terminem odnoszącym się do ekologicznej metody produkcji, jeżeli przy znakowaniu, w materiałach reklamowych lub dokumentach handlowych taki produkt, jego składniki lub materiały paszowe opisywane są za pomocą terminów sugerujących

nabywcy, że produkt ten, jego składniki lub materiały paszowe zostały uzyskane zgodnie z przepisami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Zwłaszcza terminy: биологичен, ecológico, biológico, ekologické, biologické, řkologisk, ökologisch, biologisch, mahe, ökoloogiline, βιολογικό, organic, biologique, ekološki, orgánach, biologico, biológisks, ekológisks, ekologiškas, biologesch, ökológiai, organiku, biologisch, ekologiczne, biológico, ecologic, ekologické, biologické, ekološki, luonnonmukainen, ekologisk, ich pochodne lub wersje skrócone, jak np. „bio” i „eko”, używane samodzielnie lub łącznie, mogą być stosowane na terenie Wspólnoty i we wszystkich językach Wspólnoty w znakowaniu i reklamie produktu, który spełnia wymogi określone na mocy niniejszego rozporządzenia lub zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Rozporządzenie w art. 2 lit. k) doprecyzowuje ponadto, że „znakowanie” oznacza wszelkie terminy, słowa, dane szczegółowe, znaki towarowe, nazwy firmowe, ilustracje lub symbole powiązane z wszelkimi opakowaniami i umieszczane na nich, a także na dokumentach, materiałach informacyjnych, etykietach, tabliczkach, pierścieniach lub opaskach towarzyszących produktowi lub odnoszących się do niego.

Na mocy postanowień art. 23 ust. 2 rozporządzenia, terminy, o których mowa w ust. 1, nie są stosowane na terenie Wspólnoty i w żadnym z języków Wspólnoty w znakowaniu, reklamie i dokumentach handlowych produktu, który nie spełnia wymogów wymienionych w niniejszym rozporządzeniu, chyba że nie są używane w odniesieniu do produktów rolnych w żywności lub paszy lub wyraźnie w żaden sposób nie łączą się z produkcją ekologiczną [podkreślenie Prezesa UOKiK]. Ponadto nie stosuje się żadnych terminów, w tym terminów stosowanych w znakach towarowych, ani praktyk używanych w znakowaniu lub reklamie mogących wprowadzić w błąd konsumenta lub użytkownika poprzez sugerowanie, że produkt lub składniki spełniają wymogi wymienione w niniejszym rozporządzeniu.

Zgodnie z art. 91 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. U. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1 z późn. zm.), państwa członkowskie podejmują wszelkie środki i sankcje w celu zapobieżenia oszustwom przy stosowaniu oznaczeń, o których mowa w tytule IV rozporządzenia (WE) nr 834/2007 oraz w tytule III lub załączniku XI do niniejszego rozporządzenia.

Sankcje z tytułu naruszenia wymagań rozporządzenia nr 834/2007 w Polsce określa ustawa o rolnictwie ekologicznym. W myśl art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy, osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która wprowadza do obrotu produkt, który został oznakowany jako produkt rolnictwa ekologicznego, z naruszeniem art. 23-26 rozporządzenia nr 834/2007, podlega karze pieniężnej w wysokości do 200 % korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzone do obrotu produkty, nie niższej jednak niż 500 zł. Kara ta jest wymierzana przez właściwego ze względu na miejsce przeprowadzania czynności kontrolnych w zakresie wprowadzania do obrotu detalicznego produktów wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. a lub b

rozporządzenia nr 834/2007 wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej w drodze decyzji (art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c) ustawy) przy uwzględnieniu stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia, zakresu naruszenia, dotychczasowej działalności podmiotu dokonującego naruszenia i wielkości jego obrotów (art. 26 ust. 1 ustawy). W przypadku niskiego stopnia szkodliwości czynu, niskiego stopnia zawinienia, niewielkiego zakresu naruszenia lub braku stwierdzenia istotnych uchybień w dotychczasowej działalności podmiotu dokonującego naruszenia, można odstąpić od wymierzenia tej kary pieniężnej (art. 26 ust. 5 ustawy).

Normy handlowe dla jaj kurzych klasy A, tj. przeznaczonych do sprzedaży konsumentom, wyróżniają cztery podstawowe metody chowu niosek i określają szczegółowy sposób informowania konsumentów w tym zakresie. Zgodnie z art. 12 ust. 2 i art. 16 rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz.U. L 163 z 24.06.2008, s. 6 z późn. zm.), do oznaczenia metody chowu używa się jedynie następujących nazw: a) w odniesieniu do metod konwencjonalnych, nazw zawartych w części A załącznika I, jedynie jeżeli spełnione zostały odpowiednie warunki określone w załączniku II, tj. „Jaja z chowu na wolnym wybiegu”, „Jaja z chowu ściółkowego” i „Jaja z chowu klatkowego”; b) w odniesieniu do produkcji ekologicznej, nazw zawartych w art. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 (zastąpionego obecnie rozporządzeniem nr 834/2007).

W niniejszej sprawie, w toku kontroli przeprowadzonej w siedzibie przedsiębiorcy Farmio S.A. inspektorzy reprezentujący Mazowieckiego WIIH stwierdzili i udokumentowali w Protokole kontroli z dnia 22 kwietnia 2013 r., nr akt Ż.8361.71.2013, wraz z załącznikami, że w okresie od [...] do [...] kontrolowany wprowadził do obrotu na podstawie 698 faktur jaja z chowu klatkowego (tj. niespełniające wymagań produkcji ekologicznej określone w rozporządzeniu nr 834/2007) oznakowane jako Jaja wiejskie BjoBjo, gdzie wyraz „BjoBjo” z powodu zastosowanej grafiki mógł być odczytany jako „BioBio”. Ww. sformułowanie „BjoBjo” zostało użyte w oznakowaniu kilkakrotnie, w tym w głównym polu widzenia, czcionką wyróżniającą się na tle innych informacji.

Mazowiecki WIIH uznał na tej podstawie, że ww. jaja z chowu klatkowego zostały opatrzone terminem odnoszącym się do ekologicznej metody produkcji, o którym mowa w art. 23 ust. 1 rozporządzenia nr 834/2007. Z tego tytułu organ wymierzył w drodze decyzji z dnia 26 lipca 2013 r. skierowanej do Farmio S.A. karę pieniężną, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Odwołując się od decyzji Mazowieckiego WIIH przedsiębiorca Farmio S.A. zarzucił organowi naruszenie art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) oraz art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c) ustawy o rolnictwie ekologicznym i błędną ocenę oznakowania przedmiotowych jaj znakiem „BjoBjo”.

Po pierwsze stwierdził, że decyzję o używaniu oznaczenia BjoBjo oparł na decyzji OHIM, który zarejestrował wspólnotowy znak towarowy „BjoBjo” m.in. dla jaj, nie zastrzegając znaku wyłącznie dla produktów ekologicznych. Odnosząc się do tego argumentu Prezes UOKiK zauważa, że znak „BjoBjo” został zarejestrowany przez OHIM pod numerem

010641124 jako słowny wspólnotowy znak towarowy, natomiast żadne graficzne przedstawienie znaku „BjoBjo” (jak twierdzi strona, „fantazyjne”) nie otrzymało takiej rejestracji. Nie można zatem przyjąć, że OHIM w jakikolwiek sposób dał zgodę na zastosowanie w oznakowaniu jaj z chowu klatkowego znaku towarowego sugerującego poprzez swoją formę graficzną pochodzenie produktu z chowu ekologicznego. Niezależnie od powyższego należy wziąć pod uwagę, że nadrzędne w tym przypadku były przepisy art. 23 rozporządzenia nr 834/2007, w szczególności zakazujące stosowania jakichkolwiek terminów, w tym terminów stosowanych w znakach towarowych, oraz praktyk używanych w znakowaniu lub reklamie mogących wprowadzić w błąd konsumenta lub użytkownika poprzez sugerowanie, że produkt lub składniki spełniają wymogi wymienione w tym rozporządzeniu. Nadzór nad przestrzeganiem wymagań rozporządzenia nr 834/2007 w Polsce pełni między innymi Inspekcja Handlowa, wyspecjalizowany organ kontroli powołany do ochrony interesów i praw konsumentów, a nie OHIM. Ponadto, z samej treści rozporządzenia nr 834/2007, które w art. 23 ust. 2 akapit stwierdza, że nie stosuje się żadnych terminów, w tym terminów stosowanych w znakach towarowych [podkreślenie Prezes UOKiK], ani praktyk używanych w znakowaniu lub reklamie mogących wprowadzić w błąd konsumenta lub użytkownika poprzez sugerowanie, że produkt lub składniki spełniają wymogi wymienione w niniejszym rozporządzeniu – można wywieść, iż przepisy zakładają możliwość wystąpienia sytuacji, że jest zarejestrowany znak towarowy naruszający te przepisy. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że udzielone prawo ochronne na znak towarowy może nie być równoznaczne z możliwością używania go w odniesieniu do konkretnych produktów, jeżeli narusza to inne przepisy, np. dotyczące rolnictwa ekologicznego.

Po drugie, w ocenie strony, wyrażenie „BjoBjo” nie powinno być uznane za sugerujące, że produkt został uzyskany zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej, ponieważ w żaden sposób nie odwołuje się do żywności ekologicznej zarówno w formie fonetycznej, graficznej, jak językowej. Jest ono nazwą fantazyjną i nazwą własną, zaś ustawa o rolnictwie ekologicznym nie penalizuje użycia ww. sformułowania. Strona wskazała również, że w języku polskim dla oznaczenia żywności ekologicznej używa się wyłącznie określenia „ekologiczna”, natomiast określenie „żywność biologiczna” jest dla przeciętnego konsumenta niezrozumiałe, a przymiotnik „biologiczne” nie stanowi w języku polskim zwyczajowego określnika dla żywności zdrowej, w tym ekologicznej. Strona wyjaśniła, że nazwa „BjoBjo” miała korespondować z kategorią produktu i brakiem GMO w paszy oraz dawała możliwość poszerzenia oferty. Zdaniem Prezesa UOKiK, przedstawiona argumentacja nie zasługuje jednak na uwzględnienie. Przepis art. 23 rozporządzenia nr 834/2007 zastrzega określone wyrazy (przytoczone powyżej) wyłącznie dla produktów ekologicznych spełniających wymagania tego rozporządzenia. Ochroną zostały objęte także pochodne lub wersje skrócone tych słów, używane samodzielnie lub łącznie. Potwierdza to motyw 23 preambuły rozporządzenia nr 834/2007: *„ochrona obowiązuje na terenie Wspólnoty i we wszystkich językach Wspólnoty w znakowaniu, reklamie i dokumentach handlowych produktu. W celu ochrony konsumentów i uczciwej konkurencji terminy używane do oznaczania produktów rolnictwa ekologicznego powinny podlegać ochronie, tak aby nie mogły być używane do oznaczania produktów nieekologicznych w obrębie Wspólnoty i niezależnie od języka.*

Ochronie powinny podlegać także zwyczajowe pochodne tych określeń i ich wersje skrócone, bez względu na to, czy są one używane osobno czy łącznie". Jaja z nieekologicznego chowu kur – klatkowego jak w przedmiotowej sprawie nie mogą zatem być na rynku polskim oznaczone ww. zarezerwowanymi terminami i skrótami, nawet w innym języku. Przepis art. 23 ust. 1 podaje przykład skróconej formy zarezerwowanych terminów „bio” i „eko”, ale nie jest to zamknięty wykaz. W ocenie Prezesa UOKiK, treść art. 23 rozporządzenia nr 834/2007 należy interpretować w ten sposób, że ochroną objęty jest również powtórzony skrót „bio” pisany łącznie – „biobio”. Należy zauważyć, że zakaz stosowania ww. terminów, ich skrótów i pochodnych nie obowiązuje jedynie w sytuacji określonej w art. 23 ust. 2 akapit pierwszy, tj. gdy są one używane w odniesieniu do innych produktów niż produkty rolne w żywności lub paszy lub gdy ww. terminy wyraźnie w żaden sposób nie łączą się z produkcją ekologiczną. W rozpatrywanym przypadku wyeksponowany w oznakowaniu przedmiotowych jaj znak graficzny mógł być odczytany przez konsumentów jako „BioBio” i sugerować pochodzenie jaj z ekologicznego chowu kur, zwłaszcza że metoda chowu niosek jest jednym z podstawowych kryteriów odróżniających jaja w handlu detalicznym, znacząco wpływającym na cenę sprzedaży (według powszechnej wiedzy, jaja ekologiczne są droższe niż jaja z chowu klatkowego). Istotne znaczenie w sprawie ma również fakt (co prawda nie wskazany w zaskarżonej decyzji), że w oznakowaniu Jaj wiejskich „BjoBjo” obowiązkowa informacja dla konsumentów o metodzie chowu niosek, tj. „3 – Jaja z chowu klatkowego”, została umieszczona na opakowaniu tylko na jednej tylnej ściance, czcionką znacznie mniejszą niż znak „BjoBjo”. Prezes UOKiK zauważa ponadto, że sama nazwa „BjoBjo” pisana zwykłą czcionką z literą „j” zamiast „i”, również budzi mocne skojarzenie z nazwą „BioBio” i też może sugerować ekologiczne pochodzenie produktu. Wyjaśnienie strony w odwołaniu, że „nazwa „BjoBjo” korespondowała z kategorią produktu i brakiem GMO w paszy” stanowi dla Prezesa UOKiK potwierdzenie, iż strona miała świadomość możliwości wywołania u konsumentów skojarzenia z określeniem „bio”. Obowiązkiem przedsiębiorcy było zapobieżenie wprowadzeniu konsumentów w błąd w zakresie pochodzenia jaj z chowu ekologicznego.

Strona przywołuje ponadto argumenty przemawiające jej zdaniem za uznaniem, że w przypadku ocenianego produktu nie nastąpiło wprowadzenie konsumentów w błąd. Prezes UOKiK w pierwszej kolejności zauważa jednak, że zarzut postawiony Farmio S.A. w zaskarżonej decyzji Mazowieckiego WIIH dotyczył naruszenia art. 23 ust. 1 rozporządzenia nr 834/2007, który nie nakazuje udowodnienia przez organ administracji możliwości wprowadzenia konsumentów w błąd. Niezależnie od powyższego Prezes UOKiK zauważa, że w rozpatrywanej sprawie naruszony został również przepis art. 23 ust. 2 ww. rozporządzenia poprzez zastosowanie praktyki w znakowaniu polegającej na wyeksponowaniu na opakowaniu Jaj wiejskich BjoBjo znaku towarowego możliwego do odczytania jako „BioBio”, przy jednoczesnym braku wyeksponowania, a wręcz – w ocenie Prezesa UOKiK – ukryciu informacji odnośnie faktycznego pochodzenia jaj z chowu klatkowego, co mogło wprowadzić w błąd konsumenta lub użytkownika poprzez sugerowanie, że produkt lub składniki spełniają wymogi wymienione w ww. rozporządzeniu. Nie bez znaczenia była również zielona kolorystyka opakowania z wiejskim krajobrazem, mogąca sugerować, że jaja nie pochodzą z chowu klatkowego. Organ odwoławczy uznał

również, że „modelowy konsument”, na którego powołuje się strona w odwołaniu, jest przez nią niewłaściwie interpretowany. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego „przeciętność”), polegający na tym, że z jednej strony możemy wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, lecz z drugiej strony nie możemy uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna. Przeciętny konsument rozumie kierowane do niego informacje i potrafi je wykorzystać do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej produktu. Nie jest naiwny, ale z drugiej strony nie potrafi ocenić sytuacji tak jak profesjonalista. Przy ocenie poziomu uwagi, jaką konsument może przykładać do oceny kierowanych do niego komunikatów reklamowych, uwzględnić należy rodzaj dobra konsumpcyjnego, którego dotyczy dany komunikat. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2008 r. (sygn. akt II CSK 367/07), poziom uwagi konsumenta może być niższy w zależności od tego, jakich towarów dotyczy reklama oraz w jakich okolicznościach są one nabywane. Artykuły spożywcze jakimi są jaja kurze należą do kategorii produktów codziennego użytku, powszechnie i systematycznie nabywanych przez konsumentów. Zasadniczo są to produkty będące przedmiotem zakupów rutynowych. Z tego względu przyjąć należy, że konsument dość szybko podejmuje decyzję o zakupie takich produktów. Również zatem i poziom uwagi, jaki przykłada do analizy oznakowania tego rodzaju produktów, nie jest szczególnie wysoki. Biorąc powyższe pod uwagę należało uznać, że przedsiębiorca Farmio S.A. stosując opisane oznakowanie Jaj wiejskich BjoBjo naraził konsumentów na wprowadzenie w błąd co do pochodzenia jaj z chowu ekologicznego.

Przedstawione rozważania organu drugiej instancji prowadzą do konkluzji, że przedsiębiorca Farmio S.A. popełnił przypisywany mu w zaskarżonej decyzji z dnia 26 lipca 2013 r. czyn określony w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy o rolnictwie ekologicznym, toteż zarzut strony w zakresie naruszenia wymienionego przepisu należy uznać za bezzasadny.

W odwołaniu strona nie precyzuje powodu, dla którego zarzuca zaskarżonej decyzji naruszenie art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c) ustawy o rolnictwie ekologicznym. Przepis ten określa właściwość podmiotową do wymierzenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lub 5 ustawy o rolnictwie ekologicznym, tj. kary wymierzonej w niniejszej sprawie. Zgodnie z wymienioną regulacją, kara jest wymierzana przez właściwego ze względu na miejsce przeprowadzania czynności kontrolnych w zakresie wprowadzania do obrotu detalicznego produktów wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. a lub b rozporządzenia nr 834/2007 (tj. m.in. jaj kurzych – nieprzetworzonych produktów pochodzenia rolnego, wprowadzonych na rynek lub takich, które mają być wprowadzone na rynek) wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej w drodze decyzji. W ocenie Prezesa UOKiK nie ulega wątpliwości, że organem właściwym do wymierzenia kary pieniężnej na podstawie tego przepisu był Mazowiecki WIIH, tj. organ właściwy ze względu na miejsce przeprowadzania czynności kontrolnych u przedsiębiorcy Farmio S.A. w zakresie wprowadzania do obrotu detalicznego Jaj wiejskich BjoBjo.

Odnosząc się do zarzutu postawionego przez stronę w odwołaniu, dotyczącego naruszenia art. 11 Kpa poprzez nie wyjaśnienie zasadności przesłanek, którymi kierował się organ pierwszej instancji przy wydawaniu zaskarżonej decyzji, Prezes UOKiK zważył, co następuje.

Zgodnie ze wskazanym przepisem, organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy, aby w ten sposób w miarę możliwości doprowadzić do wykonania przez strony decyzji bez potrzeby stosowania środków przymusu. Zaskarżona decyzja wskazuje przesłanki, którymi organ kierował się przy wymierzeniu kary pieniężnej, w tym ocenę wszystkich ustawowych przesłanek wskazanych w art. 26 ust. 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym, ponadto na stronach 3, 4 i 5 zawiera stanowisko organu w odniesieniu do wyjaśnień oraz wniosków przedstawionych przez stronę w toku postępowania administracyjnego za pismem z dnia 5 lipca 2013 r. W szczególności organ wskazał, że w oznakowaniu opakowań przedmiotowego produktu umieszczono wyraz „BjoBjo”, w którym litera „j” przedstawiona jest jako znak graficzny ilustrujący zielony liść oraz *„zastosowanie powyższej grafiki powoduje, że wyraz „BjoBjo” może być odczytany jako „BioBio”. Ww. sformułowanie „BjoBjo” zostało w oznakowaniu użyte kilkakrotnie, w tym w głównym polu widzenia, czcionką wyróżniającą się na tle innych informacji. Zastosowanie w oznakowaniu opakowań terminu sugerującego ekologiczną metodę produkcji, podczas gdy produkt nie spełnia wymogów rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 [...], narusza art. 23 ust. 1 ww. rozporządzenia”*. W ocenie organu drugiej instancji, przedmiotowa decyzja Mazowieckiego WIIH z dnia 26 lipca 2013 r. spełnia wymagania art. 11 Kpa.

Ponowne rozpatrzenie sprawy przez organ drugiej instancji wykazało, że przedsiębiorca Farmio S.A. popełnił czyn stypizowany w art. 25 ust 1 pkt 5 lit. b) ustawy o rolnictwie ekologicznym podlegający karze pieniężnej. Zgodnie z art. 26 ust. 5 tej ustawy organ pierwszej instancji mógł – ale nie musiał – odstąpić od wymierzenia tej kary w przypadku niskiego stopnia szkodliwości czynu, niskiego stopnia zawinienia, niewielkiego zakresu naruszenia lub braku stwierdzenia istotnych uchybień w dotychczasowej działalności podmiotu dokonującego naruszenia. Organ pierwszej instancji nie skorzystał z tej możliwości, stwierdzając w decyzji z dnia 26 lipca 2013 r. na str. 3 i 4, że *„nie podziela stanowiska strony, iż oznakowanie produktu nie sugerowało jego ekologicznego charakteru. Przedsiębiorca wprowadził do obrotu artykuły rolno-spożywcze na podstawie 698 faktur na łączną kwotę 3.879.641,69 zł. Do obrotu trafiła więc znaczna ilość towarów z naruszeniem obowiązujących przepisów o rolnictwie ekologicznym”*. Również w ocenie Prezesa UOKiK, w niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające uchylenie decyzji organu pierwszej instancji. Za koniecznością wymierzenia kary przemawiały zwłaszcza naruszenia art. 23 rozporządzenia nr 834/2007, omówione powyżej przez Prezesa UOKiK. Należy jednocześnie zauważyć, że w przedmiotowej sprawie najniższy możliwy wymiar kary pieniężnej, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b) ustawy o rolnictwie ekologicznym wynosił 500 zł, natomiast najwyższy – 7.759.283,38 zł, wyrażony jako do 200 % korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzone do obrotu produkty (tj. 2 x 3.879.641,69 zł). W omawianym przypadku, stronie wymierzono karę pieniężną w wysokości

3.000 zł, czyli 2,6-tysiąca razy mniejszą niż możliwa do wymierzenia. Tym samym, z pewnością nie jest to kara wygórowana, co podkreślała w odwołaniu strona.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- 2) uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części, albo
- 3) umarza postępowanie odwoławcze.

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie art. 52 § 1, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. 270 z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę należy wnieść w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o rolnictwie ekologicznym, do należności pieniężnych nieuiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.).

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Małgorzata Kozak
Wiceprezes

Otrzymują:

1. Adwokat Kamil Płachecki
Kancelaria Kappes, Kwiecień, Masłowski, Płachecki.
Adwokaci. Spółka partnerska
ul. Tkacka 15 A, 90-156 Łódź
pełnomocnik Farmio S.A. z siedzibą w Warszawie
2. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Warszawie
3. a/a